GAZETA Wielkiego Xięstwa POZNAŃSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadworney W. Dekera i spółki. — Redaktor: Assessor Raabski.

№ 75. — W Sobotę dnia 17. Września 1825.

Wiadomości kraiowe.

Z Lippstadt dnia 8. Września.

N. Król wyiechał z Magdeburga dnia 4. m. b. zrana o godzinie 9téy, przenocował w Lafferde, dnia 5. udał się w dalszą drogę przez Hildesheim i Hannover. O godzinie 6¾ wieczór stanął w Minden i zaraz po swoiém przybyciu przyimował Xiążąt Lippe-Detmold i Schaumburg-Bueckeburg. Dnia 6. o godzinie 8méy zrana wyiechał N. Pan z Minden, i przybył o godzinie 2¾ z południa do Lippstadt, gdzie w przeznaczonym domu przyimowany był od Dowodzącego Generała, Generała-Porucznika Horn, Generałów, Sztabowych i innych Oficerów zebranego w tuteyszéy okolicy 7go korpusu armii, tudzież od Naczelnego Prezesa Vincke i pierwszych osób cywilnych. Dnia 7. zrana o godzinie 9téy udał się N. Pan za położoną w bliskości wieś Lipprode, gdzie zastał cały 7my korpus uszykowany w paradzie, kazał mu przed Sobą przeciągnąć, i był przytomny obrotom, które ku Jego ukontentowaniu wykonane zostały. W południe był u N. Pana obiad, na którym mieli zaszczyt znaydować się wszyscy Generałowie i Oficerowie sztabowi korpusu, wyżsi urzędnicy cywilni, Stany kraiowe i znakomici cudzoziemcy. Dziś, znowu 7my korpus miał zaszczyt, wykonać na tém samém mieyscu obroty, które N. Pan dopiero wczoray wieczór rozporządził. Zaraz po obiedzie opuścił N. Król Lippstadt, udaiąc się w dalszą drogę przez Kolonią do Koblenc.

Wiadomości zagraniczne.

Francya.

Z Paryża dnia 6. Września.

Wczoray Generał Grouchy miał prywatne posłuchanie u Króla.

Onegday przypatrywał się Król gonitwie koni na placu marsowém.

Flotta nasza, wyrażono w liście z Korfu d. 13. Sierpnia, spaliła nieprzyiacielowi przed Missolongą dwa wielkie okręty i zabrała mu ieden brig. Turcy doszczętnie tam zniszczeni zostali. Z Salona nadciągnęły woyska posiłkowe, które zrobioną w nocy z 7go Sierpnia wycieczkę tak dzielnie wspierały, iż nieprzyiaciele rzuciwszy oboz i tabory, w wielkim nieładzie do Vrachori pierzchać musieli.

Goniec Francuski opowiada, iż w Lugdunie aresztowano 30letniego szewca pruskiego, który w pielgrzymskiéy szermiędze, i maiąc przy sobie osobliwszy katechizm pielgrzymski, dostał się aż do tego miasta o żebranym chlebie.

Bessieres i iego spólnicy zostali, iak wiadomo, w główney kwaterze Hrabiego d'Espagne rozstrzelani. Jeden tylko uszedł. Bessieres i 8miu spiskowych zaięci właśnie byli popasem koni we wsi Zafrilla, gdy Podpółkownik Albuin nadiechał. Bessieres wsiadł na konia, lecz ten tak był strudzonym, iż Bessieres wnet od Podpółkownika został dognany, spadł z konia i zranił sobie udo. On i iego towarzysze trzymani byli, iak zwyczay w Hiszpanii, przez trzy dni w kaplicy delinkwentów, a potém zostali rozstrzelani.

Perukarze tuteysi wyprawili na cześć swoieiego Patrona Świętego Ludwika solenną wotywę w kościele Saint Germain-L'Auxerrois.

Pomiędzy wieściami na giełdzie, naywięcéy znayduie wiary wieść o bardzo bliskiém przywróceniu cenzury.

Słychać, iż Minister nie będzie czekał zwołania Izb; ustawa Królewska w téy mierze ma iuż być podpisaną.

Mowa, którą miał Baron Mackau do Prezydenta Hayti przy uroczystém podawaniu wiadoméy ustawy Królewskiéy względem niepodległości St. Domingo, iest szczególniéy ztąd ważną, iż zawiera publiczne uznanie zasług tego męża; oto iéy osnowa: „Panie Prezydencie! Nie było tayno Królowi, iż w dalekim, niegdyś berłu iego podległym kraiu, żyie naczelnik, który nigdy inaczéy wpływu swego nieużył, iak tylko na zmnieyszenie nieszczęścia, na uwolnienie woyny od niepotrzebnéy srogości, a szczególniéy na udzielanie Francuzom swéy opieki. — Król rzekł do mnie: Udaycie się do tego sławnego męża, ofiaruycie mu pokóy, iego kraiowi pomyślność i szczęście. Dopełniłem tego rozkazu; znalazłem męża, którego mi Król wskazał, i Hayti zaięło swą posadę pomiędzy niepodległemi narodami."

Z Havannah donoszą pod dniem 24. Czerwca, iż w Matanza wybuchło zapalczywe powstanie między negrami. Około 25 białych, naywięcéy Francuzi, padło ofiarą; lecz iak tylko rozeszła się wiadomość o tém, zebrali się wszyscy potrzebą bezpieczeństwa połączeni biali, i uderzywszy na zbuntowanych niewolników, 150 do 200 negrów położyli trupem, a za innymi ścigali po puszczach. Liczba buntowników wynosiła 1200.

Rozchodzi się wieść, iż porty Jamaiki otworzone będą dla żeglugi wszystkich narodów, ile że Anglia ma zamiar przeistoczyć tę wyspę na skład handlu z nowym światem.

Blisko iednéy z tuteyszych rogatek odkryto drogę podziemną, która ma wchód za murem miasta, ciągnie się pod nim i kończy wewnątrz miasta. Ta bardzo sztucznie zbudowana podziemna gallerya, używaną była od przemyśników, którzy bez opłacenia akcyzy wprowadzali towary do miasta.

Pomiędzy gazetami, które z nieprzebłaganym gniewem przeciw Panu Villèle i iego działaniom piszą, besztaią go i szydzą z niego, celuie *Dziennik Rozpraw*, i utrzymuią niektórzy, że się w nim przebiia ostrość głęboko zranionéy dumy, słowem, że się daie poznać aż nadto iasno wyborny i obrotny talent Pana Chateaubriand. Pisma ministeryalne kilka razy iuż wymierzały przeciw niemu swe ostre pociski, usiłuiąc okazać płytkość i niedostateczność niektórych iego rozumowań... Ale naprożno! Potok iego wymowy porywał z sobą czytelników, i sprawiał, że w owych artykułach przeciwnego pióra, niedorzeczne tylko wybuchy roziątrzonego ducha stronniczego widziano. Ale innego wcale powodzenia doznał P. Chat. niedawno pod piórem Autora pisemka, które niedługo po iego „Uwagach o Grecyi" wyszło pod tytułem: „Odpowiedź Turka na uwagi o Grecyi." Ow autor zowie się Linny Babagor; a iego sposób krytyki naylepiéy się da z niego samego poznać:

„Nie chcę się nad tém zastanawiać, czy wspomnione uwagi są w ten sposób ułożone, iż autor zasługuie na imie naywymownieyszego obrońcy Greków; ale strzeżmy się nazywać go naysławnieyszym pomiędzy tymi obrońcami. Bo aby tego imienia stać się godnym, potrzeba zawsze zostać wiernym tym samym zasadom, zawsze téy saméy bronić sprawy, a nie przeskakiwać zawsze od iednéy partyi do drugiéy. Mogąż ufać Grecy temu, co raz występuie z kazaniem fanatyzmu, drugi raz niewiary; co pochlebia Napoleonowi, kiedy go widzi potężnym, a po upadku haniebnym sposobem iego pamięć plami; który się rzuca przed kolebką, co zamykała w sobie losy świata, i niedługo potém sypie kadzidło tryumfuiącéy prawéy monarchii? który żądał siedmiu ludzi z każdego departamentu, aby swoich własnych współobywateli przez 86 sądów prewotalnych, telegrafy i samobóyców w południowym kraiu tém prędzéy expedyować, a to w czasie, gdzie i tak podobne expedycye dosyć prędko się odbywały? który podczas okropnych rzezi Protestantów, które się w iego oyczyznie odbywały, wtenczas, kiedy się z mównicy w izbach seymowych i z innych mieysc szlachetne głosy za nimi dały slyszeć, głębokie zachował milczenie? który się udał do Werony, aby kaydany Włoch tém mocniéy spoić, układać się względem woyny hiszpańskiéy; i który posiadaiąc naypięknieyszy talent naszego wieku, który wywielbiać mam sobie za zaszczyt, całe swe życie na to tylko poświęcił, aby władzy absolutnéy kadzidło palić i służyć sprawie despotyzmu? Ludy, które obecnie za wolność i niepodległość bóy wiodą, i te, które na przyszłość tych korzyści dobiiać się będą, Grecy, Amerykanie, i inni mądrzeby uczynili, gdyby tego rodzaiu obrońcom ufać niechcieli, którymi wiatr kieruie, i których do tego kroku momentalne nieukontentowanie z popadnięcia w niełaskę skłania, że nie wspominamy powodu, który tu bardzo podobnym do prawdy być się zdaie, t. i. że im posyłaią wilki i lisy w owczém odzieniu, aby ich tém pewniéy oszukać. Jeżeli się Grekom walecznym uda, pokonać Turków, to się muszą wystrzegać samołówki ieszcze niebezpiecznieyszych nieprzyiaciół — świętoszków politycznych. Dwa razy P. Chat. opuścił Ministeryum; ale nigdy go nie miano za ofiarę zaszczytnie zasłużonéy niełaski. Gazety dobrze z rzeczami obeznane i bezinteresowne, iednomyślnie uznały iego oddalenie za skutek prywatnych z iego kollegami nieporozumień, i utrzymuią, że w iego ministrowskich sporach nie ma wzmianki o Francyi. A sądząc po postępowaniu zacnego Para podczas scen z powodu wyborów i siedmioletności, możnaby nie wątpić o kapitulacyach, iakie z sumieniem własném czynił. Dosyć będzie pod tym względem odesłać do tego, co mężowie, z których posiadania Francya naybardziéy się chlubić ma prawo, a którym szanowny Par sam nie śmiał przeczyć, wyraźnie oświadczyli. Chwalę z całego serca, kiedy kto na prawą drogę wraca; wszakże Bóg zrobił żal cnotą śmiertelnych; ale naymniéy dowierzam politycznym nawróceniom osob będących w niełasce, przezto iż bardzo wiele maią podobieństwa do ślubów, które maytkowie czynią w czasie burzy. Nie wprzód więc i Pana Chat. uwierzę szczeréy poprawie, aż go uyrzę w Ministeryum, aż się przekonam, że stale trwa w obronie, którą tak późno ofiarował Grekom. Dotąd iego publiczne i prywatne życie tylko uciemiężycielom za istotną rękoymią służyło. Co się tyczy Negrów, na nieszczęście położenie ich dotąd ieszcze nie iest tak korzystne, aby nie było potrzeby za nimi się odzywać; wszakże dosyć iest otworzyć gazety, aby napaść na oburzaiące obszerne doniesienia o trwaiącym handlu niewolników; cóż dopiero, kiedy widzimy, z iak szkaradną obłudą niektórzy możni mu sprzyiaią, udaiąc, iakoby mu byli przeciwni. Zresztą uwagi Pana Ch. bronią nayniebezpiecznieyszéy ze wszystkich maxym, oswobodzenie ludu za mniéy ważną rzecz uważaiąc, niż wiarę iego i wiarę iego uciemiężycieli. Gdyby ta nauka miała kiedy wziąść górę, niechay Monarchowie niekatolicy maią się na baczności, aby się nie wróciły znowu owe dni hańby i sromoty, w których Biskup Rzymski przywłaszczał sobie prawo rozrządzania ich berłem. Turcy są straszydłem niegodném imienia człowieka. To prawda; ale Pan Ch. dla tego tylko na nich powstaie, że nie są Chrześcianie, a to iest błąd! i t. d."

S i e y e s.

Po rewolucyi 18go Brumaire zniknął Kano-

nik Sieyes na nieiaki czas z politycznego horyzontu. Kilku trefnisiów udaiąc, iż to uważaią za złą wróżbę dla kraiu, piszą do wydawcy *Dziennika Paryskiego* i proszą go, ażeby ich względem tego zjawiska obiaśnił. Wydawca nie będąc w stanie zaspokoić tych Ichmościów swoią odpowiedzią, uznał za rzecz naylepszą, udać się do samego Kanonika, kazawszy w piśmie swoiém wydrukować następuiące zapytanie: *Si es, ubi es?*

Hiszpania.

Z Madrytu dnia 27. Sierpnia.

Gazeta urzędowa zawiera dwie depesze Hrabiego d'Espagne do Ministra woyny, z których w iednéy donosi o schwytaniu zdraycy Bessiera i iego spólników we wsi Zafrilla przez oddział grenadyerów konnych gwardyi Królewskiéy pod sprawą Podpułkownika Don Saturnino Alboin i przyprowadzeniu ich do iego główney kwatery, a w drugiéy o rozstrzelaniu tych zbrodniarzów. Druga depesza téy iest osnowy: Główna kwatera Molina dnia 26. Sierpnia. Monarsze wyroki N. Króla z dnia 17. i 21. m. b., i rozkazy, któreś mi J. W. Pan pod dniem 25. nadesłał, są iuż wypełnione. Jak tylko Don George Bessieres i iego towarzysze zostali schwytani, przyprowadzono ich do moiéy główney kwatery. Wyrok N. Pana z dnia 21. m. b. został natychmiast hersztowi i 7miu iego spółprzysiężeńcom przeczytany. Po wyznaniu haniebnéy swéy zbrodni i udzieleniu im wszelkiéy duchownéy pomocy naszéy świętéy i pełnéy pocieszenia religii, zostali rozstrzelani. Exekucya odbyła się dziś dnia 26., o wpół do 9téy zrana. Umarli oni iako Chrześcianie, żałuiąc popełnionego występku obrazy maiestatu, i życząc, aby ich ukaranie innym za przykład posłużyć mogło. Woysko gwardyi Królewskiéy i pierwszy szwadron pierwszego pułku liniowego, przytomne były exekucyi i przeciągnęły koło trupów.

Królewscy ochotnicy w Salamance podali Królowi adres, w którym żądaią przywrócenia Inkwizycyi, iako iedynego środka uspokoienia Hiszpanii.

Bessieres ogłosił był listę proskrypcyiną, którą 17 osobom śmierć przeznaczył. Pierwszy numer w téy liście miał Minister Zea Bermudez. W Arragonii organizować się miało powstanie, lecz skutkiem roztropnego i nieugiętego postępowania Gen. Kapitana Bassecourt, spokoyność niezwłocznie została przywróconą.

Dnia 25. zostali straceni konstytucyiny Alkade Iglesias i Porucznik od kiryssyerów Santas. Obadway schwytani byli w Taryfie. Pierwszego żałowano mocno, gdy był na wasągu do szubienicy wleczonym. Przez swe znaczenie, maiątek i postępowanie uchodził on za iednego z naypierwszych obywateli stolicy. Maiąc iuż zarzucony stryczek na szyi, zawołał do przypatruiących się: „Hiszpani, bracia moi, byłem zawsze namiętnym przyiacielem wolności; umieram iako chrześcianin, módlcie się za mnie. Umieram za mą oyczyznę, za was wszystkich, nauczcie się odemnie mężnie umierać.“ Teraz — podług zwyczaiu — skoczył oprawca na plecy delinkwenta, a ten zawołał ieszcze mocnym głosem: „Wolność lub śmierć!“ Na ten niespodziany odgłos odpowiedział tłum wykrzykiem: „Niech żyie Krol!“; wszakże dał się też i przeciwny temu wykrzyk słyszeć.

Gdy Empecinado prowadzony był z więzienia do szubienicy, rzuciło się nań pospólstwo chcąc go na kawałki rozszarpać; iuż miał kilka ran sobie zadanych, oko iedno wybite, kiedy wściekłością zapalony skoczył, więzy swe porozrywał, i wyrwawszy iednemu Oficerowi szablę z ręki, kilku napastników trupem położył lub zranił. Ledwie oprawcy przy pomocy pospólstwa zdołali go znowu schwytać. Empecinado był nadzwyczaynie silny.

Baron d'Eroles powróciwszy od wód, umarł paraliżem tknięty. Miał dopiero lat 40.

Dnia 22. i 23. aresztowano tu wiele osób. Między aresztowanymi znayduią się Margrabia de Cardenas, Grand Hiszpański; Radca Stanu Roxas; Xiądz Molé, Kapelan honorowy Króla i Kanonik Soulza. Prócz tego zabrano znaczne kassy, które były przeznaczone na żołd powstańców. W katedralnych kościołach w Cuenca i Plecencia zdobyła policya siedm millionów realów.

Generalny Intendent policyi, Pan Recacho, odebrał naywiększy dowód zaufania Królewskiego przez to, iż został upoważniony do mianowania i zrzucania wszystkich urzędników policyinych królestwa.

A n g l i a.

Z Londynu dnia 3. Września.

Onegday był Xiążę Wellington u Króla w odwiedziny. — Xięstwo Clarence spodziewani są wkrótce z powrotem ze stałego lądu. — Lord Liverpool onegday przybył z Calais.

Dnia 30. i 31. Sierpnia miał Poseł francuski czynności w urzędzie zagranicznym, które, iak słychać, były bardzo ważne.

Poseł Portugalski, Margrabia Palmella, miał onegday czynności w urzędzie spraw zagranicznych.

Na naybliższém posiedzeniu Parlamentu wniesiony podobno będzie bil względem założenia podziemnéy drogi pod Tamizą między Tilbury-Fort i Gravesend.

Powiadaią, iż wieść o wyprawie Lorda Cochrane do Grecyi iedynie w tym zamiarze rozgłoszono, aby grecką pożyczkę podnieść. Wiadomo, iż szanowny Lord popierał dawniéy podobne przedsięwzięcia.

Generał Lafayette powraca iedynie w tym zamiarze do Francyi, aby się upomnieć o summę 600,000 Franków za zagrabione mu w czasie rewolucyi dobra. Ukończywszy ten interes, powróci znowu do Stanów Zjednoczonych.

Także w Ameryce wszystko się rzuca do chowu owiec. Uprawa zboża, mówią, nic teraz nieprzynosi, a przecież ceny zboża daleko tam są wyższe, a po części ieszcze raz tak wysokie iak w Niemczech.

Ospa krowia znalazła w Indyach bardzo dobre przyięcie, i rząd wszelkiemi sposoby ułatwia iéy rozpowszechnienie. W ciągu lat sześciu, w samych osiadłościach angielskich na wyspie Ceylon, zaszczepiono krowinkę 27,687 osobom.

Nadeszłe onegday gazety z Buenos-Ayres dnia 22. Czerwca zawieraią list Generała Sucre z Potosi dnia 6. Kwietnia do rządu połączonych prowincyi La Plata, w którym on donosi, iż Generał Olaneta, który wyruszył z Potosi dnia 28. Marca, zaczepiony od korpusu należącego do armii oswobodzenia, został zbity, i w skutek ran otrzymanych umarł dnia 2. Kwietnia. Dwieście do 300 ludzi, którzy niebyli ieszcze rozproszeni, — podług innych wiadomości — poddali się późniéy przez kapitulacyą Generałowi Urdinines. Generał Sucre miał zamiar, zostawić znaczne osady w miastach pogranicznych, a potém znowu złączyć się z głównym korpusem armii.

W gazetach Nowego Yorku z dnia 14. Lipca donoszą, iż Generał Bolivar wyiechał do Cuzco, w celu zaprowadzenia tamże rządu Peruańskiego. Gazety zawieraią urzędowe szczegóły potyczki pod Chicas, w któréy Olaneta poległ. Reprezentanci Peruańscy na walny kongres wszystkich Rzeczypospolitych południowo-amerykańskich zebrali się dnia 17. Czerwca w Panama, gdzie także Reprezentanci innych narodów niebawnie spodziewani byli. Głoszono, iż Admirał Padilla uzbraia wyprawę Kolumbiyską, przeznaczoną na pomoc Mexykanom przeciw S. Juan Ulloa.

Ostatnie wiadomości z Monte-Video d. 15. Czerwca donoszą, iż pierwszy transport woyska Brazyliańskiego przybył tamże i że w mieście wszystko iest spokoyno. Powstańcy są niezgodni pomiędzy sobą i prawie w zupełném rozprzężeniu; lecz nayważnieyszą rzeczą iest to, że rząd Buenos-Ayreski przeciw wszelkiemu z nimi związkowi protestuie.

Tak w Pernambucco iako też w Bahii panowała w połowie Lipca zupełna spokoyność.

W ł o c h y.

Dziennik królestwa Oboiéy Sycylii z dnia 6. Sierpnia zawiera następuiący artykuł:

„Wskutek środków przedsięwziętych do wykonania konwencyi zawartéy w Medyolanie względem zmnieyszenia C. K. woysk w królestwie Ob. Sycylii, ostatnia kolumna zmnieyszenie uskuteczniaiąca, opuściła kray Neapolitański w dniu 1. b. m. Wszystkie wykłady pochodzące z ziazdu dostoynych Monarchów w Medyolanie, i wszystkie zapowiadania mniemanego kongressu, o którym niektóre Gazety tyle czyniły hałasu, tym sposobem na niczém się kończą. W istocie tylku duch stronnictwa i wściekłość, ogarniaiąca rewolucyonistów, widzących zniszczone nadzieie usiłowań swoich ku zaburzeniu spokoyności Europy, pobudzaią Koryfeuszów liberalizmu do zmyślenia takich baśni. Bardzo musi być zły stan ich rzeczy, gdy w braku innego zarodu, dla nadziei swych zwolenników muszą się udawać do kłamstw lub przynaymniéy do uro-

ień. Pozwalamy tym Panom cieszyć się z ich mniemanych kongresów i karmić się przedmiotami, które tam miano brać pod rozwagę, przestaiąc na tém, że fakta ukarały ich zupełnie za te kłamstwa. Takie iest w téy mierze nasze zdanie, i naylepszy środek, zwracać uwagę na to, że taiemny zamiar tylu bezzasadnych wieści nie iest innym, iak, by małą liczbę łatwowiernych wprowadzić w obłęd i niczego nie opuścić, coby prawéy Władzy należne poszanowanie zmnieyszyło."

Ceres, Dziennik Rządowy w Palermo, zawiera pod napisem: Palermo z dnia 1. Sierpnia, co następuie: Stósownie do ugody zawartéy w Czerwcu, ruszyła ztąd dywizya huzarów Barona Frimonta, a dzisiay w nocy wyszły pod żagle trzy bataliony pułku Hillera, teraz Radoovicha. Gdziekolwiek to waleczne woysko pod rozkazami Marszałka polnego Porucznika Hrabiego Lilienberga stało na téy wyspie, umiało na powszechny zasłużyć szacunek, ztąd i Rząd okazał swoie upodobanie z przykładnego onegoż postępowania."

Z Rzymu dnia 25. Sierpnia.

W *Diario di Roma* czytamy następuiący artykuł: „Uparci schizmatycy w Utrechtcie mianowali niedawno nieiakiegoś Wilhelm. Wet, Biskupem Dewenterskim. Ten miał czoło, pisać do Oyca Ś. pod dniem 13. Czerwca z doniesieniem mu o swym wyborze i konsekracyi. Jego Świątobliwość, mocno wzruszony tym przykładem umyślnego trwania w błędzie i w duchu rozdwoienia z prawowiernym kościołem, wydał pod dniem 19. m. b. do wszystkich Katolików w Belgium i w Hollandyi breve apostolskie, aby ich uwiadomić o nieważności tego zamianowania, i o karach kościelnych, spadaiących tak na pomienionego Wett, iako też i na tych, którzy mieli udział w gwałcącém kościoł konsekrowaniu onegoż, oraz ażeby ich nakłonić do unikania wszelkich związków z tym człowiekiem i trwania statecznie w społeczności wiary katolickiéy. — Papież kończy breve nayusilnieyszém życzeniem, ażeby schizmatycy porzucili swe błędy, i zaséła z tego powodu naygorętsze do nieba modły.

Ludność Rzymu wynosi teraz 138,730 dusz.

Szwecya.

Z Stokholmu, dnia 30. Sierpnia.

Dziś w południe wyiechali NN. Królestwo do Norwegii. Jadąc przez Nyköping, Finspang, Stiernsund, Mariestad, Wernersborg, Frederikshall i Moss, zabawią ieden dzień w Finspang, a dnia 9. Września, iak iuż wiadomo, staną w Chrystyanii. Pod niebytność Króla, kommissya złożona z Hrabiów Gyllenberg, Rosenblad i Sköldebrand i Kanclerza dworu Schulzenheim, pod przewodnictwem Królewicza Następcy tronu, zawiaduie sprawami rządowemi.

W Szonen skonfiskowano partyą towarów zakazanych. W Landskronie przemycnicy obeszli się bardzo przykro z kilku celnikami.

Królestwo Polskie.

Z Warszawy dnia 11. Września.

Ze starego Marywilu iuż tylko szczątki widzieć się daią. Wczoray na iego mieyscu zaczęto kopać na fundamenta do budowy nowego teatru, który w miarę pomnażaiącéy się ludności w stolicy i w miarę zwiększaiącéy się potrzeby zabawy scenicznéy, ma być nader dogodnym, a oraz stósownie do tak pięknego placu, gmachem ozdobnym. Wkrótce założony będzie kamień węgielny. Plan całéy budowy teatru, iakoteż przyległéy oficyny, w któréy będą sale redutowe, iest W. Antoniego Koracy (Corazzi), Budowniczego przy Kom. Rząd. Spraw Wewn.

Deszcze trwaiące przez dni kilkanaście w czasie żniw, stały się przyczyną znacznéy szkody w wielu mieyscach, zżęte bowiem zboże, leżało długo niezebrane.

Rossya.

Przy każdéy podróży naszego nayukochańszego Cesarza wewnątrz prowincyi olbrzymiego Rossyiskiego Państwa, widziemy, iż znikaią niektóre dawnieysze nadużycia i towarzyski nieład, które Rządzcy Gubernii dotąd cierpieli, lub zdawali się zaniedbywać. Jedynie częste podróże Cesarza przedsiębrane dla Państwa, wyższéy pomyślności iego ludów, prędszego zakwitnienia prowincyi iego berłem rządzonych, mogą mieć w nayodlegleyszéy przyszłości zbawienne skutki. Właśnie teraz wychodzi rozporządzenie Cesarskie, iak

należy zapobiegać w Guberniach żebractwu po gościńcach, szczególniéy w Gubernii Pskowskiéy, gdzie Cesarz iadąc do Polski i napowrót takowego z naywiększą niechęcią dostrzegł. Instrukcya ta opiewa w treści: „Z naywiększém ubolewaniem postrzegł Cesarz Jegomość, że posiadacze dóbr, będąc obowiązani, starać się o utrzymanie swych włościan, właśnie mało o to dbaią; nawet i Władze mieyscowe nie zwracaią należytéy na ten przedmiot uwagi. Szczególniéy przebaczyć nie można, że nietylko kalékom, lecz zupełnie zdrowym i do pracy zdolnym ludziom, nawet dzieciom dozwalaią, włóczyć się po gościńcu, iak żebrakom i wymagać iałmużny od podróżnych. Cesarz wkłada na Cywilnego Gubernatora Pskowa i innych Rządzców Gubernii, w których obwodach podobne bezprawia znayduią się, ścisły obowiązek dopełnienia następuiącego rozkazu: 1) Wszyscy żebracy i kaleki powinni być wspierani, a należący do posiadaczów dóbr, onym odsyłani; oni sami winni są starać się o ich utrzymanie; zaś żebrzący włościanie z dóbr koronnych oddawani być powinni do dóbr koronnych dla takiegoż utrzymania. 2) Policya Prowincyina przestrzegać ma pilnie, aby żaden żebrak kaleka, tym bardziéy zdrowy człowiek, nie oddalał się ze wsi bez pozwolenia, i włócząc się po drogach lub innych mieyscach nie żebrał. 3) Nieopatrywanie żebraków kalek, dozwalanie onym oddalić się ze wsiów, cierpienie włoczęgów zdrowych za kaleki się udaiących, ściągnie naysurowsze ustawami wymierzone kary na posiadaczów gruntowych, władze mieyscowe, a szczególniéy na urzędników Policyi prowincyinéy, gdzie taki nieład zachodzi.“

W Petersburgu amatorowie kursów z niecierpliwością oczekiwali na wyścigi konne o 70 wiorst, o bardzo znaczne summy zawarto zakłady, czy wyścigną konie kozackie czy angielskie. Dnia 16. z. m. odbył się ten kurs w obec mnóstwa ciekawych widzów. Ogier angielski uprzedził i naypierwszy stanął przy mecie. Ubiegł bowiem 70 wiorst drogi w czasie 2ch godzin, 48 minut i 40 sekund. W czasie biegu wydarzyły się przeszkody, dla których tak kozackie iako też angielskie konie musiały się na czas nieiaki zatrzymać. Na kozackich koniach siedzili młodzi chłopcy, o których odwadze i zręczności nikt nie wątpił, a na koniach angielskich siedzili dorośli i nierównie cięźsi masztalerze.

Państwo Ottomańskie.

Z nad granicy Tureckiéy dnia 28. Sierpnia.

W Trieście miano następuiące wiadomości o zdarzeniach pod Messolonghi: Rozmaici chrześciańsko-europeyscy agenci przybywszy w znaczeniu pośredników starali się wszelkiemi sposoby, nakłonić osadę Messolongi do poddania się nieprzyiacielowi, aby przezto przyśpieszyć przywrócenie spokoyności Grecyi, wmawiaiąc w nią, iż liczba nieprzyiaciół iest na morzu i na lądzie nadzwyczaynie wielka, że cały Peloponnez poddał się Ibrahimowi Baszy, i że tylko sama ieszcze pozostaie Missolonga, któréy bronienie na próżnoby tyle rozlewu krwi kosztowało, i t. p.; to gdy się stało, powstał na zgromadzonéy radzie woiennéy dzielny Noto Bozzaris, i w zabranym głosie rzekł: „Prędzéy niech nieprzyiaciel zatkwi swą chorągiew na naszych kościach i na naszych popiołach, aniżelibyśmy takie propozycye przyiąć mieli. Niechay pośdnicy nie będą na przyszłość tak skorymi w podawaniu podobnych propozycyy, gdyżby ich łatwo mogła spotkać iaka nieprzyiemność. Grecy gotowi są, stawić się odważnie wszelkiéy potędze.“ Taką odpowiedzią odprawiono pośredników chrześciańskich. Widząc Kapudan Basza, iż iego dobrzy przyiaciele niczego niedokazali, pisał do Mehmeda Reszyda Baszy: że, ponieważ Grecy niechcą przyiąć poiednawczych propozycyi, a flotta ich blisko flotty iego krąży, niemoże przeto długo ieszcze zatrzymać się, obawiaiąc się, aby nań nieuderzono. Radzić mu tedy wypada, ażeby Reszyd niebawnie nowy szturm przypuścił. To nastąpiło dnia 1. Sierpnia o godzinie 4téy rannéy. O tymże czasie wbiegło także na kanał Messolongi 100 tureckich większych i mnieyszych łodzi z 4000 ludzi. Woysko oblegaiące Reszyda Baszy wynosiło 35,000 ludzi. Dowódzca austryackiego brigu, Pan Buratovich, był naocznym świadkiem bitwy na morzu i lądzie, lecz z powodu tęgiego ognia i dymu małoco mógł widzieć. Ryk

dział obudwóch stron tak był potężny, aż przyległe brzegi drzały. Gdy sypać ogień przestano, przybliżył się Pan Buratovich ku twierdzy, słyszał pienia radości Hellenów, i widział chorągiew krzyża powiewaiącą na wałach w tryumfie, a nieprzyiacioł ze wstydem cofaiących się po poniesieniu wielkiéy straty. Było to dnia 1. m. b. Tegoż dnia 13 okrętów greckich uderzyły na flottę turecką, spaliły iéy iedną fregatę, iedną korwetę i iedną goeletę i zabrały ieden brig. Rzeczony austryacki dowódzca zawinął dnia 14. Sierpnia do Korfu, gdzie też właśnie przybyła angielska fregata, płynąca z Missolongi. Kapitan iéy opowiadał, iż w przykopach twierdzy Missolongi leżało przeszło 12,000 zabitych i rannych Turków, nierachuiąc w to mnóstwa ich braci po polach. — Nawet Lord Nadkommissarz Adams zdawał się dzielić radość Greków; mówił on kilkakrotnie, iż żołnierze i dowódzcy greccy zasługuią na naywiększe nagrody, i że niezaniedba, złożyć rządowi swemu okolicznego raportu. Ibrahim Basza nie w lepszém znayduie się położeniu, iest on opasany, a Peloponnezanie odrzucaią wszystkie iego propozycye. — Prawie wszyscy Jończykowie bardzo są przychylni sprawie swoich ziomków.

Dnia 29. Sierpnia.

Naynowsze odebrane w Trieście przez Korfu wiadomości z Messolongi dnia 12. m. b. opowiadaią, iż Grecy pod Saloną dowiedziawszy się o klęsce Seraskiera Reszyda Baszy pod Messolongą, wezwali w nocy znakami ognia wszystkich mieszkańców do broni i uderzyli z tyłu na Seraskiera, że wielka część uciekaiących do Vrachori Turków, ścigana przez osadę Missolongi, dostała się między dwa ognie, i legła pod mieczem Greków, którzy szczególniéy wiele dział zdobyli. — Podług listów z Korfu, oddział flotty Kapudana Baszy, ścigany od Miaulisa, zawinął do Aplona na brzegu Albanii. W téy ucieczce mieli mu Grecy spalić trzy okręty.

Rozmaite wiadomości.

Berlin. Generalny Dyrektor muzyki, Pan Spontini, prosił był Jego Królewiczoską Mść Następcę tronu o pozwolenie przypisania mu swéy opery *Alcydor.* Otrzymał on od Królewicza Jmci następuiącą łaskawą odpowiedź:

„Opera *Alcydor* nosi, iak wszystkie kompozycye WPana, cechę talentu oryginalnego, i zasługuie być podziwianą równie iak *Westalka*, *Kortez*, *Olympia*, *Nurmahal.* Z ukontentowaniem przyimuię dedykacyą téy opery, i cieszę się, iż mam sposobność dania publicznego dowodu szacunku, który mam dla Komponisty, i wartości, którą przywięzuię do tego dzieła.

Berlin, dnia 10. Sierpnia 1825.

FRYDERYK WILHELM,
Następca tronu."

Na wystawienie szkoły ewangelickiéy w Pradze zebrano w Królestwie Saskiém w dobroczynnych ofiarach summę 6,114 Tal.

Popis publiczny

w Gimnazyum tuteyszém, na który Szanownych Przyiacioł nauk uniżenie upraszam, odbędzie się w dniach 27., 28., 29., a zakończenie uroczyste dnia 30 t. m. Dla uczniów, maiących bydź przyiętemi do Gimnazyum, wyznacza się termin do popisu od 1go do 4go Października od godziny 3ciéy. Bieg nowy nauk rozpoczyna się dnia 5. Października.

W Poznaniu dnia 16. Października 1825.

Stoc, Professor.

OBWIESZCZENIE.

Podaiemy ninieyszém do publicznéy wiadomości, iż Ur. Teofila z Zabłockich Świnarska, z małżonkiem swym Ur. Romanem Świnarskim, Dziedzicem Lubasza, wspólność maiątku i dorobku między sobą wyłączyli.

Piła dnia 11. Sierpnia 1825.

Królewsko-Pruski Sąd Ziemiański.

(Dodatek.)

ZAPOZEW EDYKTALNY.

Nad maiątkiem zmarłéy Generałowey Franciszki z Zakrzewskich Skorzewskiéy w Kiekrzu Powiecie Poznańskim, na wniosek sukcessorów beneficyalnych proces sukcessyino-likwidacyiny otworzonym został.

Wzywamy wszystkich tych, którzy do téy pozostałości pretensye roszczą, ażeby w dniu

19. Października r. b.

przed Assessorem Sądu Ziemiańskiego Kapp, o godzinie 10. w naszéy Izbie instrukcyinéy wyznaczonym terminie likwidacyinym osobiście lub przez prawnie dopuszczalnych Pełnomocników się stawili, swe pretensye zameldowali, w razie bowiem przeciwnym spodziewali się, iż swe prawa pierwszeństwa utracą i tylko do tego, co po zaspokoieniu melduiących się Wierzycieli z massy pozostanie, odesłani będą.

Poznań dnia 20. Czerwca roku 1825.

Królewsko-Pruski Sąd Ziemiański.

ZAPOZEW EDYKTALNY.

Do likwidacyi wszelkich pretensyi do kaucyi służbowéy byłego tu zmarłego Exekutora Sądu Pokoiu Tomasza Pislewskiego, wyznaczyliśmy termin na

dzień 17. Grudnia r. b.

zrana o godzinie 9. przed Referendaryuszem Sądu Ziemiańskiego Rüdenburg w Izbie Instrukcyinéy Sądu naszego, na który wszelkich wierzycieli niewiadomych pod tém zagrożeniem zapozywamy, iż w razie niestawienia się z pretensyami swemi do téyże kaucyi mianemi, oddaleni i iedynie do pozostałości byłego Exekutora Pislewskiego przekazani bydź maią.

Poznań dnia 4. Sierpnia 1825.

Królewsko-Pruski Sąd Ziemiański.

ZAPOZEW EDYKTALNY.

Na wniosek Ur. Reisewitz, Maiora w Wendrynie, iako wierzyciela hypotecznego nad dobrami Przytocznice, w Powiecie Ostrzeszowskim położonemi, do owdowiałéy z Grabowskich Myszkiewiczowéy należącemi, proces likwidacyiny otworzonym został.

Wzywamy wszystkich wierzycieli niewiadomych, którzy do dóbr rzeczonych iakąkolwiek pretensyą realną mieć sądzą, aby takową w terminie na

dzień 19. Października r. b.

przed Deputowanym W. Sędzią Roquette w mieyscu posiedzenia Sądu naszego wyznaczonym, zameldowali i udowodnili.

Wszyscy ci, którzy w terminie tym osobiście lub przez prawnie dopuszczalnych Pełnomocników nie stawią się, oczekiwać mogą, iż z pretensyami swemi do dóbr Przytocznice, tak względem kupuiącego iako względem wierzycieli, pomiędzy których kupna summa z sprzedaży tychże dóbr wynikaiąca, podzieloną zostanie, wyłączonemi zostaną.

Ci, którym tu w mieyscu zbywa na znaiomości, obrać sobie mogą UUr. Pigłosiewicza, Panten, Kommissarzy sprawiedliwości i Ur. Brachvogel, Sędziego i Kommissarza sprawiedliwości na Pełnomocników, i tychże w plenipotencyą opatrzyć.

Krotoszyn dnia 6. Czerwca 1825.

Królewsko-Pruski Sąd Ziemiański.

PATENT SUBHASTACYINY.

Wieś Kościerzynka, pod Łobżenicą położona, do massy likwidacyinéy Wilkońskiego należąca, która podług taxy, przez Dyrekcyą kredytową Ziemstwa sporządzonéy, na 32,398 tal. 5 śgr. 3¾ szel. iest oceniona, na żądanie Kuratora massy publicznie naywięcéy daiącemu sprzedana bydź ma, którym końcem termina licytacyine na

dzień 27. Maia 1825.

dzień 30. Sierpnia 1825.

termin zaś peremtoryczny na

dzień 22. Listopada 1825.

zrana o godzinie 9. przed Referendaryuszem Sądu Ziem. tuteyszego Grunert w mieyscu wyznaczone zostały. Zdolność kupienia maiących uwiadomiamy o terminach tych z nadmienieniem, iż wieś ta naywięcéy daiącemu przybitą zostanie, na późnieysze zaś podania wzgląd mianym nie będzie, ieżeli prawne tego niebędą wymagać powody.

Taxa każdego czasu w registraturze naszéy przeyrzaną bydź może.

W Pile dnia 24. Października 1824.

Królewsko-Pruski Sąd Ziemiański.

Przeieżdżaiący tędy podpisany malarz poleca się malowaniem portretów oleyno i en miniature.

Malarz Engelmann z Berlina, mieszka w ogrodzie Mosesina na ulicy Wilhelmowskiéy.

Niżéy podpisany winien iestem podać do publicznéy wiadomości o nieszczęśliwéy chorobie moiéy, trwaiącéy przez siedm kwartałów, i tak niebezpiecznéy, iż śmierć zadecydowaną mi była; w tém naywiększém niebezpieczeństwie, gdzie iuż śmiertelność i naywiększe boleści zaymowały mię, wezwani byli ci dway Lekarze, W. Wolff i W. Sznayder, którzy tyle dali dowodów w sztuce swéy lekarskiéy, iż mnie z owego naywiększego nieszczęścia, to iest od śmierci ocalili i do zdrowia przyprowadzili; a wyznać muszę przez słuszną wdzięczność, iż tym dwoma Lekarzom, Wmu Wolffowi i W. Sznaydrowi, życie swe winien iestem.

Woyciech Ulatowski,
z Gwiazdowa Powiatu Środzkiego
Departamentu Poznańskiego.

Avertissement.

Przednie dostałe ananasy, iakoli też winogrona w naytańszych cenach dostać można u ogrodnika Schultz na przedmieściu S. Marcina w ulicy Piekary pod Nro. 30.

---

500 prawdziwych Hiszpańskich maciorek są do sprzedania u M. J. Löwenthal w Poznaniu przy ulicy Szerokiéy Nr. 120.

Doniesienie o przedaży przednich owiec.

Podpisane Bióro poleceń będąc przez wieloraki związek z Szląskiemi i Saskiemi posiedzicielami wybornych owczarń w stanie, w komis. od nich odebranych baranów i maciorek na rozpłód, stawić na przedaż bardzo znaczną liczbę w ogóle nader pięknych i zdrowych owiec do dowolnego wyboru, zaprasza zatém nayuniżeniéy chęć kupna maiących, aby raczyli ie obeyrzeć i nayumiarkowańszych cen bydź pewnymi.

Bióro poleceń dla ziemian w Szląsku.

Wrocław na targowisku końskiém Nro. 14.

Schüler.